

تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران بر توسعه ی مؤلفه های تربیت بدنی مدارس شهر کرمان

صدیقه سیستانی^۱، تهمورث نورایی^۲، کوروش قهرمان تبریزی^۳

^۱ کارشناس ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه شهید باهنر کرمان.

^۲ استادیار بازنشسته دانشگاه شهید باهنر کرمان.

^۳ دانشیار دانشگاه شهید باهنر کرمان.

نام نویسنده مسئول:

صدیقه سیستانی

چکیده

هدف از پژوهش حاضر تعیین میزان تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران بر توسعه مؤلفه های تربیت بدنی مدارس شهر کرمان بود. روش تحقیق از نوع پیمایشی و به لحاظ هدف کاربردی بود. جامعه و نمونه این تحقیق، کلیه دبیران زن و مرد تربیت بدنی شهر کرمان بودند که طبق آمار بدست آمده برابر با ۳۴۰ نفر بودند و به طور تمام شمار نمونه گیری شدند. داده های مورد نیاز با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته گردآوری شدند. روایی صوری پرسشنامه با استفاده از نظر ۱۰ نفر از استادان مدیریت ورزشی تأیید گردید و روایی محتوایی ($CVI=0/91$) محاسبه گردید. به منظور شناسایی عوامل و بررسی روایی سازه از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. پایایی درونی کلی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ ($\alpha=0/83$) بدست آمد. جهت تجزیه و تحلیل داده ها از آزمون پارامتریک تی تک نمونه ای در سطح معناداری $\leq 0/05$ استفاده شد. نتایج تحلیل عاملی اکتشافی نشان داد، ۴۸/۰۳ درصد از کل واریانس ها مربوط به چهار عامل بود. نتایج آزمون تی تک نمونه ای نشان داد بین نمره همه عوامل با نمره ملاک از دیدگاه دبیران تربیت بدنی شهر کرمان اختلاف معناداری وجود داشت. همچنین اولویت بندی میزان تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران بر توسعه مؤلفه های تربیت بدنی مدارس شهر کرمان با استفاده از روش **AHP** به ترتیب عبارت بودند از: ارتقای تمایل دانش آموزان به ورزش، شناسایی و هدایت استعدادها، برگزاری رویدادهای مختلف دانش آموزی و جذب حامی. با توجه به یافته های پژوهش به طور کلی می توان چنین نتیجه گرفت که جدی گرفتن زنگ ورزش در مدارس سبب شناسایی و هدایت بهتر استعدادها و ورزشی و نهایتاً قهرمان پروری در آینده می شود.

واژگان کلیدی: مسئولیت پذیری اجتماعی، تربیت بدنی، مدارس، کرمان.

مقدمه

توسعه تربیت بدنی و ورزش به عنوان زمینه ساز تأمین و تربیت نیروی انسانی سالم و تندرست، بخشی از برنامه های توسعه ملی به شمار می رود. شمول ورزش در برنامه های ملی مستلزم رعایت همه جوانب، آثار و کارکردهای این پدیده در جامعه است. در سال های گذشته نهادهای مختلف بخش تربیت بدنی و ورزش، برنامه های متعددی طراحی و اجرا کردند، اما به دلیل عدم هماهنگی و انسجام کافی، از کارایی لازم برخوردار نبوده است و به نظر می رسد مسأله ناکامی بعد از تدوین طرح جامع ورزش نیز ادامه دارد. شکاف عمیق بین نظر و عمل غیرکاربردی شدن دانش تربیت بدنی، نشان می دهد که از امکانات و منابع موجود به درستی بهره برداری نشده است (۱). امروزه منابع انسانی نیز ارزشمندترین سرمایه یک سازمان به شمار می روند. یکی از سازمان هایی که بیشترین نیروی انسانی جامعه را به خودش اختصاص داده، سازمان آموزش و پرورش می باشد. در این راستا بخشی از منابع انسانی سازمان آموزش و پرورش را دبیران تربیت بدنی تشکیل می دهند که در داشتن جامعه ای پویا و سالم نقش زیادی دارند. ظهور و حاکمیت این دیدگاه که موفقیت و اثر بخشی سازمان ها در گرو هدایت صحیح منابع، به ویژه منابع انسانی، موجب شده تا در سال های اخیر به رفتارها و نگرش های کارکنان از جمله مسئولیت پذیری توجه قابل ملاحظه ای شود. لذا دبیران تربیت بدنی از این مهم مستثنی نیستند (۲). اغلب این طور گفته می شود که مسئولیت پذیری شامل مشکلات فراوانی است که در زندگی سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و شخصی با آن ها روبرو می شویم. افراد حس مسئولیت پذیری را در زندگی و طی آموزش فرا می گیرند. مدارس، مکان هایی مهم برای ارائه عادت های رفتاری متعهدانه است. معلمان مهم ترین عامل آموزشی هستند چون معرف برنامه ریزی، کاربرد و ارزیابی دوره معلمی هستند (۳). مالگر (۱۹۷۳) عقیده "دستیابی به خواسته ها" و "مسئولیت پذیری ما بدون توجه به رشته تحصیلی دانش آموز در قبال ملزم شدن یا نشدن دانش آموزان به پیروی از برنامه های آمادگی جسمانی در طول اوقات فراغتشان" را مورد بحث قرار داده است. حداقل مسئولیت ما، جلوگیری از کاهش سطح دستیابی به خواسته های دانش آموزان از آن مقداری است که قبل از آموزش های ما داشته اند؛ یعنی ما نباید تمایل دانش آموزان به شرکت در فعالیت های ورزشی را کاهش دهیم اگرچه برانگیختن دانش آموزان اهمیت زیادی دارد، ولی کمترین سهم ما کمک به دانش آموزان برای یافتن راه های افزایش آمادگی جسمانی در درون محیط زندگی شان است (۴). امروزه اهمیت آموزش و پرورش بر هیچکس پوشیده نیست، سرمایه امروز و آینده ماست، سرمایه ای که نمی توان قیمتی بر آن نهاد و همان چیزی است که بشر را از عصر تاریکی و جهل به عصر روشنایی و نور سوق داده است. مهم ترین عنصر این نهاد سرنوشت ساز، جامعه عظیم معلمی است که مسئولیت هدایت و پرورش یک نسل بر عهده آنهاست. بنابراین هرگونه سرمایه گذاری عملی و هدفمند به پرورش و بهسازی آنها و نیز تأمین آتیه روحی و روانی این قشر انسان ساز، نه تنها موجب ارتقای بهره وری آنان می شود، بلکه می تواند موجب بالندگی و سرافرازی یک ملت بشود (۵). واقع امر این است که مسئولیت پذیری اجتماعی با ایجاد حس تعلق و وفاداری نسبت به جامعه و ارزش های جمعی باعث می شود که افراد به دلیل وابستگی شان به جامعه، آمادگی ایثار و فداکاری برای جامعه را پیدا نمایند. اندیشمندان علوم اجتماعی و مدیران اجرایی امروزه بر لزوم آگاهی اجتماعی و تعهد افراد جامعه و عمل به مسئولیت اجتماعی به منظور سرعت بخشیدن به کارها و کاستن از هزینه ها تأکید می ورزند. اهمیت مسئولیت پذیری تنها در گستره اجتماعی آن خلاصه نمی شود، بلکه بسیاری از روان شناسان آن را برای فرد لازم می دانند. مسئولیت پذیری اجتماعی به زندگی خود معنا و مفهومی تازه می بخشد. انسان با توفیق یافتن در پذیرش و انجام مسئولیت ها و تکالیف فردی و اجتماعی به زندگی خویش معنا می بخشد (۶). مسئولیت یا مسئولیت پذیری به تنهایی، اشاره به حس وظیفه شناسی، پاسخگو بودن تعهد دارد (۷). واژه مسئولیت در رشته های فلسفه، جامعه شناسی، حقوق و روانشناسی به کار رفته است. در این رابطه جان استوارت میل^۱، از فیلسوفانی است که در مقاله خود با عنوان "در مورد آزادی" از این واژه استفاده کرده است و در ادامه ماکس وبر با مطرح کردن واژه "اخلاق مسئولیت" زمینه ورود این واژه به جامعه شناسی را فراهم نمود (بیرهورف^۲، ۱۳۸۷). در یک دسته بندی کلی می توان مسئولیت پذیری را به انواع زیر تقسیم کرد:

- ۱- مسئولیت پذیری در قبال خود
- ۲- مسئولیت پذیری در برابر دیگران
- ۳- مسئولیت پذیری در برابر طبیعت و محیط زیست
- ۴- مسئولیت پذیری در برابر خدا

• **مسئولیت پذیری در قبال خود:** در این منظر هر فردی لازم است تا نسبت به سلامت روح و جسم خود ارزش قائل شده و نسبت به آن مسئول باشد. این بعد از مسئولیت پذیری بیشتر مورد مطالعه روان شناسان و دانشمندان علوم سلامت می باشد. برای مثال فردی که نسبت به بهداشت دهان و دندان خود بی توجهی می کند، فردی است که نسبت به خویشتن مسئول نیست. توصیه پزشکان و روان شناسان

1. Johan Stewart mill

2. Bier Horf

برای شاد زیستن و انجام ورزش از جمله مواردی است که ناظر بر اهمیت توجه به مسئولیت پذیری فردی است. پس مسئله اساسی در این نوع مسئولیت پذیری بر محوریت سلامت و منفعت فردی استوار است.

• **مسئولیت پذیری در برابر دیگران:** انسان به عنوان موجودی اجتماعی در زندگی جمعی خویش در برابر دیگران مسئول است و می بایست برای حقوق دیگران احترام قائل شود. دیگرانی که در دو نوع خاص و عام قابل تفکیک می باشند. مسئولیت پذیری خاص ناظر بر تعهد و مسئولیت در قبال دیگرانی است که کنشگر رابطه عاطفی با آن ها دارد مانند پدر، مادر، خواهران، برادران، فرزندان و دوستان، اما مسئولیت پذیری عامل به دیگری عام اشاره دارد که کنشگر با آن ها قراردادی و غیر عاطفی است. برای مثال همه افراد جامعه در مقام شهروند لازم است تا در برابر دیگر شهروندان و امور کشور خود احساس مسئولیت اجتماعی کنند و بدان عمل نمایند. این سطح بیشتر در حوزه کاری علوم رفتاری مانند: جامعه شناسی و روانشناسی اجتماعی قرار می گیرد. بنابراین، با توجه به اجتماعی بودن انسان، توجه به این بعد از مسئولیت پذیری از اهمیت بسزایی برخوردار است. مفهوم مسئولیت پذیری اجتماعی که موضوع این جستار است، عمدتاً ناظر بر این بعد می باشد.

• **مسئولیت پذیری در مقابل طبیعت و محیط زیست:** محیط زیست و عناصر تشکیل دهنده آن چون منابع آبی، خاکی، هوای سالم و غیره همگی متعلق به همه انسان ها هستند و از این رو احساس مسئولیت و تعهد نسبت به سالم نگه داشتن آن ها برای همگان ضروری است. این نوع مسئولیت پذیری به دلیل گستره و عمومیت آن می تواند موضوع مطالعاتی در حوزه های گوناگون علوم اجتماعی و عدم اثباتی قرار گیرد. امروزه با توجه به تأثیر انسان و فعالیت های توسعه ای بر محیط زیست، توجه به این بعد از مسئولیت پذیری از اهمیت بیشتری نسبت به گذشته برخوردار گشته است. بر اساس تأثیر متقابل حیات اجتماعی و محیط زیست می توان آن را ذیل مسئولیت پذیری اجتماعی نیز قرار داد.

• **مسئولیت پذیری در برابر خدا:** از منظر دینی انسان به عنوان اشرف مخلوقات، که دارای آگاهی و آزادی است، در مقابل خالق یکتا مسئول اعمال و گفتار خویش بوده و نسبت به احکام و دستورات الهی، دارای مسئولیت می باشد. غالباً مباحث این بعد از مسئولیت پذیری، حوزه مطالعاتی معارف و الهیات می باشد. از این نوع مسئولیت پذیری می توان با عنوان مسئولیت پذیری الهی نام برد. بر اساس آنچه گفته شد می توان انواع مسئولیت پذیری را بر اساس حوزه های مطالعاتی به شکل جدول ۱ دسته بندی کرد [۸].

در جامعه ما تربیت بدنی بیشتر بر هدف های ارزشمند انسانی تأکید دارد که منظور از آن همان پرورش فکر و جسم در جهت رشد و تکامل ارزش های انسانی و آموختن رفتارهای مطلوب فردی و اجتماعی است. از آنجا که معلومات و مهارت های مختلف انسان، جنبه اکتسابی دارد، برای به فعالیت درآوردن استعداد های خود لازم است به آموزش و تمرین بپردازد. بنابراین اهمیت تربیت بدنی و ورزش در آمادگی برای رسیدن به کمال والای انسانی غیرقابل انکار است. تخلیه انرژی های زائد و بازسازی انرژی دانش آموزان با ورزش امکانپذیر می شود، در تئوری های جدید یادگیری، زمینه پردازش فعال و ایجاد محیط مطلوب یادگیری محقق می شود که تربیت بدنی نقش مطلوبی در این راستا ایفا می کند. ورزش و تحرک جزو جدایی ناپذیر زندگی بشری بوده و فقر حرکتی ناشی از زندگی صنعتی و افزایش بیماری های مرتبط با بی حرکتی از مهم ترین دغدغه های پیش روی جامعه کنونی و مدیران ورزشی کشور است. بر این اساس، رسالت مدیران ورزش کشور و به خصوص معلمان ورزش در مدارس سنگین تر شده و می طلبد که هر کس در حد توان خود در انجام این رسالت عظیم از هیچ کوششی فروگذار نکند. خوشبختانه در مقطع کنونی مدیران ارشد تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش با دیدگاه برنامه ای در مقوله ورزش دانش آموزی کشور ورود کرده اند و به طور حتم در صورت به بار نشستن برنامه های کلان پیش بینی شده، قسمت اعظم مشکلات پیش رو مرتفع می شود. از این رو معلمان نیز به عنوان مدیران عملیاتی ورزش دانش آموزی متعهد هستند زمینه های محقق شدن اهداف کلان ورزش را مهیا نموده، شیوه های جاری سازی آن را در محل خدمت خود فراهم آورده و با ارایه بازخوردهای ایجاد شده، اسباب هدایت مدیران و برنامه های راهبردی ورزش کشور را فراهم آورند [۹]. با توجه به بررسی های صورت گرفته و با توجه به نقش مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران تربیت بدنی، از مؤلفه های ارتقای تمایل دانش آموزان به ورزش، برگزاری رویدادهای مختلف دانش آموزی، شناسایی و هدایت استعدادها و جذب حامی برای انجام این تحقیق استفاده خواهد شد. هرچند به نظر می رسد در ایران مطالعاتی بسیاری در زمینه مسئولیت پذیری اجتماعی انجام شده است؛ اما اغلب آن ها همچون مطالعات مهدی زاده اصل [۱۰]، سبحانی نژاد و فردانش [۱۱]، سروش [۱۲] و صنوبر و حیدریان [۱۳]، علیزاده [۱۴]، قاسمی و همکاران [۱۵]، نه تنها در جوامع آماری متفاوت انجام شده اند؛ بلکه قطعاً تعمیم یافته های آن ها به جامعه آموزش و پرورش با اشکال مواجه خواهد شد. بنابراین مسئولیت پذیری اجتماعی در جوامع مختلف نیاز به بررسی دارد؛ که با توجه به اهمیت نقش دبیران تربیت بدنی در نظام آموزش و پرورش مورد بررسی قرار خواهند گرفت. بنابراین ما در این پژوهش به دنبال پاسخ دادن به این سؤال مهم خواهیم بود که تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران بر توسعه مؤلفه های تربیت بدنی مدارس شهر کرمان چگونه می باشد؟

روش شناسی تحقیق

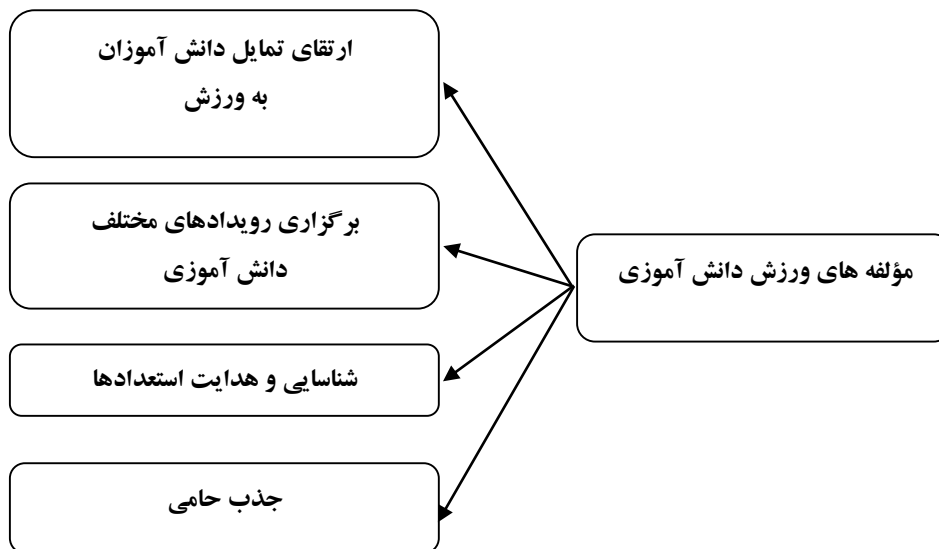
روش تحقیق این پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی و به لحاظ هدف کاربردی بود که به صورت میدانی اجرا گردید. جامعه آماری این تحقیق، کلیه دبیران زن و مرد تربیت بدنی شهر کرمان که طبق آمار بدست آمده برابر با ۳۴۰ نفر در نظر گرفته شد و روش نمونه گیری در این پژوهش تمام شمار بود. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته ای حاوی ۳۳ گویه مشتمل بر ۴ خرده مقیاس "عامل ارتقای تمایل دانش آموزان به ورزش، برگزاری رویدادهای مختلف دانش آموزی، شناسایی و هدایت استعدادها و عامل جذب حامی" بود که بر اساس طیف پنج ارزشی لیکرت تنظیم گردید. روایی صوری پرسشنامه با استفاده از نظر ۱۰ نفر از متخصصان مدیریت ورزشی و آموزش و پرورش تأیید گردید و روایی محتوایی بر اساس مدل لاوشی (۱۹۷۵)، (CVI=۰/۹۱) محاسبه گردید. همچنین برای بررسی روایی سازه از تحلیل عاملی اکتشافی استفاده شد. دامنه پایایی عوامل این پرسشنامه از حداقل ۰/۷۶ تا ۰/۹۰ بود بنابراین پایایی درونی کلی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ از میانگین عوامل ارتقای تمایل دانش آموزان به ورزش، برگزاری رویدادهای مختلف دانش آموزی، شناسایی و هدایت استعدادها و عامل جذب حامی ($\alpha=۰/۸۳$) بدست آمد. از آمار توصیفی جهت بررسی شاخص های مرکزی و پراکندگی داده ها و از آمار استنباطی جهت تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شد؛ که در این راستا، از آزمون پارامتریک t تک نمونه ای در سطح معناداری $P < ۰/۰۵$ و نرم افزار آماری SPSS20 استفاده شد. همچنین جهت اولویت بندی مؤلفه ها به روش AHP از نرم افزار Expert Choice استفاده شد.

یافته های پژوهش

در آمار توصیفی پژوهش، نتایج نشان داد ۵۹/۵٪ پاسخ دهندگان زن و ۴۰/۵٪ آنها مرد بودند. که در میان آنها کمترین سن ۲۵ سال و بیشترین سن ۵۸ سال داشت. ۸۷/۷٪ آنها متأهل و ۱۲/۳٪ مجرد بودند. کمترین سابقه کار ۲ سال و بیشترین سابقه کار ۳۰ سال گزارش شد. ۹۲/۳٪ از کل آزمودنی ها در رشته تربیت بدنی تحصیل کرده بودند و همچنین ۷/۷٪ نیز در رشته ای غیر از تربیت بدنی دارای تحصیلات بودند. از کل آزمودنی ها ۶۹/۶٪ دارای مدرک لیسانس می باشند که بیشترین آمار را به خود اختصاص داده اند. ۵۸/۹٪ از کل آزمودنی ها سابقه قهرمانی داشتند و ۴۱/۱٪ فاقد سابقه قهرمانی بودند. از تعداد کل ۱۹۲ نفر نمونه تحقیق که دارای سابقه قهرمانی هستند، ۳۶/۵٪ دارای مقام در سطح استانی می باشند که بیشترین آمار را به خود اختصاص داده است. از نظر وضعیت استخدامی از کل آزمودنی ها ۶۹/۳٪ رسمی - قطعی، ۶/۷٪ رسمی - آزمایشی، ۲۱/۸٪ پیمانی و ۲/۱٪ قراردادی بودند. ۳۷/۱٪ در ورزش والیبال و ۱/۵٪ در ورزش های رزمی دارای تخصص هستند که به ترتیب بیشترین و کمترین آمار را به خود اختصاص داده اند.

در آزمون های استنباطی فرضیه های تحقیق، یافته های مرتبط با نتایج فرضیه اول بین میزان تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران بر توسعه مؤلفه ارتقای تمایل دانش آموزان به ورزش با نمره ملاک اختلاف معناداری وجود داشت ($P \leq ۰/۰۵$). نتایج فرضیه دوم بیانگر آن بود که بین میزان تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران بر توسعه برگزاری رویدادهای مختلف ورزش دانش آموزان با نمره ملاک اختلاف معناداری وجود داشت ($P \leq ۰/۰۵$). نتیجه فرضیه سوم بیان کرد بین میزان تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران تربیت بدنی بر توسعه مؤلفه شناسایی و هدایت استعدادها با نمره ملاک اختلاف معناداری وجود داشت ($P \leq ۰/۰۵$). و نهایتاً نتیجه فرضیه چهارم پژوهش حاضر گویای این نتیجه بود که بین میزان تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران تربیت بدنی بر توسعه مؤلفه جذب حامی با نمره ملاک اختلاف معناداری وجود داشت ($P \leq ۰/۰۵$).

یافته های مرتبط با اولویت بندی میزان تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران بر توسعه مؤلفه های تربیت بدنی مدارس شهر کرمان به روش AHP بدین شرح بود:

نمودار (۱) ساختار سلسله مراتبی میزان مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران بر توسعه مؤلفه های ورزش دانش آموزی

همانطور که از نمودار (۱) مشخص است میزان مسئولیت پذیری اجتماعی بر توسعه مؤلفه های ورزش دانش آموزی از دیدگاه دبیران تربیت بدنی شهر کرمان در دو سطح هدف و معیارهای اصلی تقسیم بندی شده اند. در رتبه بندی میزان تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران بر توسعه مؤلفه های تربیت بدنی مدارس شهر کرمان با توجه به جدول (۱) و بر اساس نتایج انجام تجزیه و تحلیل داده های پرسشنامه با استفاده از تکنیک فرآیند تحلیل سلسله مراتبی (AHP)، رتبه بندی مؤلفه های ورزش دانش آموزی از دیدگاه دبیران تربیت بدنی شهر کرمان به ترتیب عبارتند از: ارتقای تمایل دانش آموزان به ورزش، شناسایی و هدایت استعدادها، برگزاری رویدادهای مختلف دانش آموزی و جذب حامی. علاوه بر این، نرخ ناسازگاری به دست آمده یعنی عدد ۰/۰۱، نشان دهنده معتبر بودن قضاوت ها است.

جدول (۱) اولویت بندی مؤلفه های ورزش دانش آموزی از دیدگاه دبیران تربیت بدنی شهر کرمان

اولویت ها	وزن نهایی	جذب حامی	برگزاری رویدادهای مختلف دانش آموزی	شناسایی و هدایت استعدادها	ارتقای تمایل دانش آموزان به ورزش	مؤلفه های ورزش دانش آموزی
۱	۰/۴۷۹	۴/۵۰۷۶	۲/۹۸۷۰	۱/۹۷۵۶	۱	ارتقای تمایل دانش آموزان به ورزش
۲	۰/۲۴۷	۲/۴۶۹۸	۱/۵۱۵۱	۱	۰/۵۰۶۱	شناسایی و هدایت استعدادها
۳	۰/۱۸۱	۲/۴۱۳۴	۱	۰/۶۶۰۰	۰/۳۳۴۷	برگزاری رویدادهای مختلف دانش آموزی
۴	۰/۰۹۳	۱	۰/۴۱۴۳	۰/۴۰۴۸	۰/۲۲۱۸	جذب حامی
نرخ ناسازگاری (CR) = ۰/۰۱						

بحث و نتیجه گیری

کودک از ابتدای ورود به دنیای مدرسه، پیوسته در این تلاش است که به زندگی خوب، سالم و پر طراوت دست یابد. در تأمین این نیاز و تحقق چنین هدفی، بهره مندی دانش آموزان از امکانات ورزشی، در کنار سایر عوامل تربیتی، بسیار سازنده و مفید خواهد بود. لذا کلیه تلاش ها باید در جهت توسعه آموزش تربیت بدنی و دانش نوین این رشته در بین دانش آموزان باشد، چرا که از گذشته های دور، اعتقاد ما بر این است که: "عقل سالم در بدن سالم است". پس چه بهتر که این کار از مدارس و دبیران تربیت بدنی آغاز شود و به نحو صحیح و اصولی دنبال گردد. از این رو در این پژوهش ابتدا خلاصه ای از مفاهیم اساسی که در درجه اهمیت قرار داشتند ارائه شد و سپس به مرور تحقیقات پژوهشگران داخلی و خارجی در زمینه موضوع مورد پژوهش پرداخته شد؛ در نهایت با توجه به پیشینه تحقیقات مختلف به بحث و نتیجه گیری حاضر می پردازیم.

در نتایج بدست آمده از آزمون فرضیه اول تحقیق، مبنی بر "بین میزان تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران تربیت بدنی بر توسعه مؤلفه ارتقای تمایل دانش آموزان با نمره ملاک اختلاف معناداری وجود دارد"، با استفاده از آزمون آماری تی تک نمونه ای نشان داده شد که فرض صفر رد و فرض تحقیق پذیرفته می شود. این مؤلفه در رتبه بندی به روش AHP در اولویت اول قرار گرفت. با توجه به این یافته و از آن جا که دبیران تربیت بدنی نقش کلیدی در ایجاد انگیزش و تمایل به ورزش در دانش آموزان ایفا می کنند، به ویژه در دانش آموزانی که گرایش به خودمداری دارند احتمال بیشتری دارد که توسط بازشناسی و موقعیت نیز برانگیخته شوند. همچنین احتمال دارد نقش دبیران مسئولیت-پذیر تربیت بدنی سبب توسعه مهارت و لذت بردن و تمایل دانش آموزان به ورزش شود [۱۶]. یافته های تحقیق حاضر با پژوهش های تابش [۱۷]، گائینی و حمایت طلب [۱۸]، بهرام و شفیع زاده [۱۹]، محمدی [۲۰]، ضامنی [۲۱]، انیس کاترین [۲۲]، سیت و لیندینر [۲۳] و لیندا و بانویل S [۲۴]، همسو بود.

روزهای اول مدرسه از جهات متفاوت بسیار مهم هستند. ایجاد نگرش های مثبت و پویا در دانش آموزان، تقویت انگیزه تلاش و تحصیل، کاهش دغدغه، اضطراب و تردید، رفع نگرانی ها و بدبینی های احتمالی به معلم و مدرسه، آشنایی با ویژگی های شخصیتی، بازخوردها و دیدگاه های دانش آموزان نسبت به وضع موجود، در روزهای آغازین اتفاق می افتد. این نگرش های مثبت در افکار، روی گرایش به تحرک و تربیت بدنی نیز تأثیر گذار است. البته اگر روحیه حاکم بر مدرسه مطبوع و راضی کننده باشد و به معلمان حق انتخاب و عمل داده شود تا آن ها استعداد های خود را به طور کلی با شکوفایی هر چه بیشتر به شاگردان منتقل کنند. احتمالاً دادن استرس های پی در پی، احساس امنیت را از بین می برد و آموزش اجباری امری بی تأثیر است. دانش آموز نیازمند آزادی، احترام و استقلال نسبی است. با تکمیل شخصیت دانش آموز، او را با انگیزه بهتری به محیط ورزش می کشانیم. اصل توجه به ویژگی ها، تفاوت های فردی بسیار اهمیت دارد. هم چنین معلم باید بتواند دانش آموزان را از نظر هوشی و تلاش برای یادگیری درک کند. تعامل دانش آموزان با والدین و مخصوصاً معلمان تربیت بدنی خود، اشتیاق، انگیزه و قابلیت ها را در زنگ ورزش بالا می برد. بسیاری از دانش آموزان در مدرسه مشکلاتی دارند که به هوش پایین، بصیرت کم یا موارد شبیه به این ها مربوط نمی شود، بلکه آن ها به غلط یاد گرفته اند که خودشان برای اداره امور ضعیف هستند و یا امور بی ربطی را در درک عمومی خود جای دهند. این امر ممکن است ریشه بینشی داشته باشد و باعث محدود شدن شرکت دانش آموزان در فعالیت های ورزشی شود [۲۰]. بنابراین برای اعتلای ورزش و توسعه فراگیر آن در جامعه، به نظر می رسد افزایش انگیزه مربیان و معلمان ورزش و همچنین توسعه علاقه و تمایل دانش آموزان به ورزش عامل بسیار مهمی باشد. به جرأت می توان ادعا کرد، تنها عامل نفس کشیدن، زنده ماندن و حیات در مدارس، وجود معلمان مسئولیت پذیر با انگیزه و دانش آموزان علاقه مند است [۱۹].

در نتایج آزمون فرضیه دوم تحقیق مبنی بر " بین میزان تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران تربیت بدنی بر توسعه مؤلفه برگزاری رویدادهای مختلف دانش آموزان با نمره ملاک اختلاف معناداری وجود دارد". با استفاده از آزمون آماری تی تک نمونه ای نشان داد فرض صفر رد و فرض تحقیق پذیرفته می شود. این مؤلفه در رتبه بندی به روش AHP در اولویت سوم قرار گرفت.

احتمالاً برگزاری بازی ها و رقابت های ورزشی از جمله جاذبه های تربیت بدنی در مدارس بوده و از موضوعات مورد اقبال و علاقه دانش آموزان می باشد و از دیرباز از ابزارهای بسیار قوی و در اختیار مدارس جهت رشد و تعالی دانش آموزان در حوزه آموزشی و پرورشی بوده است. به طوری که علاوه بر ارتقاء مهارت های ورزشی و گذران لحظات شاد و بانشاط، تجربیات و مهارت های فراوانی را در حوزه های اجتماعی، اخلاقی و فرهنگی به دانش آموزان ارزانی داشته است. اگرچه گنجاندن برگزاری رویدادهای مختلف دانش آموزی در برنامه های مدارس سابقه طولانی دارد، ولی باید اذعان کرد که آن چه تاکنون در این زمینه انجام شده، بیشتر مسابقات ورزشی پسران را مورد توجه قرار داده است، در صورتی که این برنامه ها باید برای تمامی پسران و دختران تنظیم شود و همه آنان را در بر گیرد. بنابراین دبیران تربیت بدنی باید به این نکته توجه داشته باشند که نتایج تربیتی بسیاری در ضمن اجرای مسابقات ورزشی عاید دانش آموزان می شود. مسابقات ورزشی باعث می شود که دانش آموزان، شخصیت فردی و استعداد ذاتی خود را بروز دهند و نیز در اثر برخورد جدی با یکدیگر، تجارب اجتماعی با ارزشی به دست آورند. البته آثار غیر قابل تردید جسمی و روحی که از راه اجرای مسابقات و رویدادهای ورزشی نصیب دانش آموزان می شود، به قدری روشن

و مسلم است که جای بحثی باقی نمی‌گذارد. ذهن دبیران تربیت بدنی در اجرای رویدادهای ورزشی باید بر آموزش فنون و مهارت‌ها، رعایت مقررات و قواعد ورزشی متمرکز گردد، تا دانش آموزان از هر جهت برای فعالیت‌های ورزشی و حتی رو به رو شدن با پیشامدها و مشکلات زندگی و مقاومت در برابر آن‌ها آماده شوند.

از آن‌جا که مؤلفه برگزاری رویدادهای مختلف دانش آموزان در اولویت بندی به روش AHP در رتبه سوم قرار گرفت؛ و این امر نشان از نقش کم‌رنگ دبیران تربیت بدنی در این حوزه بوده است. از دلایل احتمالی این امر می‌توان اشاره به کم توجهی مسئولین بالادست به برگزاری این رویدادها و از همه مهم‌تر عدم تخصیص بودجه به برگزاری چنین رویدادهایی اشاره کرد؛ و شاید عدم آگاهی دبیران تربیت بدنی به آثار مثبت مسابقات و رویدادهای مختلف ورزشی بر روی دانش آموزان، منجر به کم اهمیت جلوه دادن این مؤلفه در جامعه مذکور شده است.

یافته‌های تحقیق حاضر با پژوهش‌های تابش [۱۷]، حلم سرشت و دل پیشه [۲۴]، حلاجی و دامرودی [۲۵] و انیس کاترین [۲۱]، همسو است.

در نتایج آزمون فرضیه سوم تحقیق مبنی بر "بین میزان تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی دبیران تربیت بدنی بر توسعه مؤلفه شناسایی و هدایت استعدادها با نمره ملاک اختلاف معناداری وجود دارد"، با استفاده از آزمون آماری تی تک نمونه‌ای نشان داده شد که فرض صفر رد و فرض تحقیق پذیرفته می‌شود. این مؤلفه در رتبه بندی به روش AHP در اولویت دوم قرار گرفت. یکی از وظایف دولت در هر کشوری آماده سازی زمینه پرداختن به ورزش در مدارس می‌باشد. این وظیفه مهم به دلیل اهمیت و ضرورت ورزش در سلامت جسم، شادابی، نشاط و در نهایت سلامت روح دانش آموزان است و تمام دولتمردان بر این امر واقفند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی که سازمان تربیت بدنی به تشکیلات مستقلی تبدیل شد، در کنار آن مسئولیت ورزش مدارس به وزارت آموزش و پرورش محول شد [۱۵]. بنابراین برای شناسایی و هدایت استعدادها و شناسایی قهرمانان آینده و ایجاد فرهنگ ورزش همگانی و توجه به سلامت باید به نقش خطیر دبیران تربیت بدنی در این باره اذعان داشت. توجه به این نکته ضروری به نظر می‌رسد که ورزش مدارس می‌تواند زمینه بسیار مناسبی برای نهادینه کردن ورزش در جامعه باشد و به دلیل تحت کنترل بودن شیوه و روش پرداختن به ورزش از سوی معلمان و فضای تربیتی مدارس این مسئله به خوبی با شکل و محتوای پسندیده و فرهنگ مناسب صورت می‌گیرد. در واقع، جدی گرفتن زنگ ورزش در مدارس سبب شناسایی و هدایت بهتر استعدادها و ورزشی و نهایتاً قهرمان پروری در آینده می‌شود.

یافته‌های تحقیق حاضر با پژوهش‌های قاسمی و همکاران [۱۵]، مسیبی [۲۶]، محمدی [۲۱]، ضامنی [۲۰]، انیس کاترین [۲۱]، سیت و لیندر [۲۲] و لیندا و بانویل [۲۳]، همسو است. بنابراین همانطور که مسیبی [۲۶] در پژوهش خود از جمله هدف‌های آموزش تربیت بدنی را صرف نظر از تنوع ساختار تربیت بدنی در کشورهای مختلف و نظام‌های آموزشی متفاوت رشد مهارت‌های شناختی و حرکتی، ایجاد نگرش مثبت به فعالیت‌ها، حرکت‌های سلامت بخش و بهداشتی، سنجش قابلیت‌های جسمانی و انجام اندازه‌گیری‌های آنتروپومتریک می‌داند؛ احتمالاً در نتیجه پژوهش حاضر نیز بر این اهداف صحنه گذاشته و با شناسایی این اهداف از دیدگاه دبیران تربیت بدنی زن و مرد شهر کرمان در جهت استعدادیابی ورزشی گام مؤثری برداشته است. توجه به این نکته ضروری است که موضوع، استعدادیابی موجودی است به نام انسان که با وجود گسترش حوزه رشته‌ای علمی گوناگون به ویژه علم بیولوژی هنوز ناشناخته است. احتمالاً معلمان مسئولیت‌پذیری که می‌خواهند به تربیت و به حد کمال رساندن ویژگی‌های ذاتی یک دانش آموز مستعد ورزشی برای موفقیت‌های ورزشی دست یابند باید دائماً موضوع را تحت مطالعه داشته باشند تا با یافته‌های جدید علمی، گام‌های آتی را با کم‌ترین هزینه و بالاترین دستاورد به پیش برند. همچنین نتایج پژوهش حاضر با بخشی از نتایج پژوهش گایینی [۲۷]، ناهمسو می‌باشد. احتمالاً از دلایل ناهمسویی می‌توان به جوامع متفاوت دو پژوهش اشاره نمود.

و اما نتایج بدست آمده از آزمون فرضیه چهارم تحقیق "بین میزان تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی دبیران تربیت بدنی بر توسعه مؤلفه جذب حامی با نمره ملاک اختلاف معناداری وجود دارد"، با استفاده از آزمون آماری تی تک نمونه‌ای نشان داد فرض صفر رد و فرض تحقیق پذیرفته می‌شود. این مؤلفه در رتبه بندی به روش AHP در اولویت چهارم قرار گرفت. بهره‌گیری از مشارکت و همیاری داوطلبانه به صورت حامی و پشتیبان از جمله ظرفیت‌هایی است که می‌تواند در فعالیت‌های ورزشی و تربیت بدنی دارای نقشی بسیار مشهود و قابل توجه باشد. برای حضور حداکثری دانش آموزان کشور در فعالیت‌های ورزشی، نیاز به مشارکت تمامی دست‌اندرکاران محیط‌های آموزشی (مدارس) از جمله مدیران، معاونین، انجمن اولیاء و بویژه معلمان مشهود است. تا با تکیه بر توانمندی ایشان و با ایجاد نهضت داوطلبی و بهره‌مندی از تخصص‌ها و مهارت‌های این عزیزان، گامی مثبت و تأثیرگذار در تأمین سلامتی و داشتن نسلی پویا، شاداب و با نشاط در میهن ایران اسلامی برداشته باشیم؛ تا پیش از این هرگاه سخن از مشارکت مردمی و یا به عبارتی حامی به میان می‌آمد ذهن‌ها متوجه وجه مالی آن می‌شد و مردم معنای مشارکت را پرداخت وجوهی برای تأمین هزینه‌های مدرسه می‌دانستند. اما امروزه معنی و مفهومی بسی گسترده‌تر از گذشته

دارد و به معنای دست در دست هم گذاشتن برای به انجام رساندن کارهاست. کاری که می تواند به صورت کمک های فکری، تخصصی و در نهایت پرداخت وجوه مادی باشد.

با قرار گرفتن این عامل در آخرین سطح می توان چنین اذعان داشت که اگر معلمان تربیت بدنی حتی اگر در جلسات اولیا و مربیان حضور داشته باشند و این آگاهی (حامی صرفاً پرداخت وجوه مادی نیست) را نیز به اولیا بدهند؛ با این حال هنوز راهی بس دشوار در پیش رو وجود دارد چراکه در ابتدا باید خانواده ها آنچنان از مزیت های ورزش برای فرزندان خود مطلع باشند که بتوانند گامی هر چند کوچک در جهت ارتقای سطح ورزش در مدارس بردارند.

امروزه، آموزش یکی از شاخص های اصلی توسعه منابع انسانی به شمار می رود. تقاضا برای آموزش در ایران به ویژه آموزش مدرسه ای رشد فزاینده ای داشته است. کمبود فضاهای آموزشی و فضاهای ورزشی فرسوده، در کنار کمبود اعتبارات دولتی برای ساخت، مقاوم سازی و تجهیز مدارس ضرورت جستجوی منابع دیگری برای توسعه آموزش، در چارچوب ظرفیت های موجود در کشور ایجاد کرده است. در این زمینه یکی از گزینه ها جذب کمک های داوطلبانه خیران می باشد. شاید اگر امروزه بسیاری از خیرین ما علاقه چندانی به سرمایه گذاری در جهت تأمین و توسعه فضاهای ورزشی مدارس ندارند به این دلیل باشد که آگاهی زیادی از آثار ورزش بر کل جامعه ندارند. احتمالاً هزینه بالای ساخت اماکن ورزشی و خرید تجهیزات ورزشی همچنین عدم تبلیغ و فرهنگ سازی مناسب از دلایل دیگر عدم تمایل خیرین مدرسه ساز در جهت فعالیت در امر ورزش باشد. بنابراین شرکت معلمان تربیت بدنی در جلسات خیرین مدرسه ساز، همچنین گفتگو و دادن اطلاعات در مورد اهمیت وجود فضاهای ورزشی در مدارس به آن ها ممکن است سبب ترغیب این افراد به مشارکت در ایجاد مکان های ورزشی در مدارس و برای مدارس شود. ضرابیان (۲۸)، در پژوهشی با عنوان "بررسی عوامل مؤثر در توسعه درس تربیت بدنی در مدارس شهر تهران" به این نتیجه دست یافت که از نظر بیشتر مسئولان، مشکل اساسی اجرای مطلوب درس تربیت بدنی در اولویت اول کمبود بودجه، اولویت دوم کمبود امکانات و اولویت سوم کمبود معلم متخصص می باشد که بخشی از یافته های این پژوهش با یافته ما همسو می باشد. احتمالاً زمانی که کمبود بودجه همراه با نبود حامی باشد منجر به مشکلات عدیده ای از جمله عدم تأمین امکانات ورزشی می شود، هر چند که معلم تربیت بدنی متخصص در دسترس باشد. همچنین یافته های پژوهش حاضر با بخشی از نتایج پژوهش حلاجی و دامرودی (۲۹)، که در آن فلسفه رقابت های ورزشی بین مدرسه ای را از اهداف حمایت های مالی و مدیریت برنامه ها در مدارس جدا نمی دانند نیز همسو می باشد. همچنین در ارتباط با سؤال تحقیق - اولویت میزان مسئولیت پذیری اجتماعی دبیران تربیت بدنی بر توسعه ورزش دانش آموزی به روش AHP چگونه می باشد؟- با استفاده از فرآیند تحلیل سلسله مراتبی (AHP) مؤلفه های توسعه ورزش دانش آموزی از دیدگاه دبیران تربیت بدنی اولویت بندی شدند، که در این میان مؤلفه ارتقای تمایل دانش آموزان به ورزش با وزن نهایی ۰/۴۷۹ مهم ترین مؤلفه و سایر مؤلفه های شناسایی و هدایت استعدادها (۰/۲۴۷)، برگزاری رویدادهای مختلف دانش آموزی (۰/۱۸۱) و جذب حامی (۱۰/۰۹۳) به ترتیب در اولویت های بعدی قرار گرفتند. امروزه مهم ترین نقش معلمان مسئولیت پذیر تربیت بدنی این است که به قابلیت های دانش آموزان و توسعه پتانسیل های فردی بپردازند (۳۰).

احتمالاً یکی از مهم ترین عواملی که موجب برتری مؤلفه ارتقای تمایل دانش آموزان به ورزش نسبت به سایر مؤلفه های توسعه ورزش دانش آموزی از دیدگاه دبیران تربیت بدنی کرمان شده است، درک بالای آنان نسبت به افزایش آمادگی بدنی دانش آموزان است تا بدین وسیله بتوانند دانش آموزان را از رکود حرکتی که ثمره زندگی مدرن تیره امروزه است خارج نموده و سلامت جسمی و روانی آن ها را ارتقا دهند. بنابراین کسی که این درس را تدریس می کند، باید با روش های مختلف تمایل دانش آموزان را نسبت به فعالیت های بدنی افزایش دهد. به طور کلی می توان گفت برای ایجاد نگرش بهتر نسبت به توسعه مؤلفه های ورزش دانش آموزی در مدارس لازم است واگذاری کلاس های تربیت بدنی به عهده دبیرانی متعهد، شایسته، متعادل، با تجربه و حداقل مسئولیت پذیر و آگاه به ورزش باشد. همچنین دوره کارآموزی ضمن خدمت را برای آموزش دبیران در جهت آشنا کردن با ورزش دانش آموزی فراهم سازند تا تغییر نگرشی در دبیران تربیت بدنی به وجود آید و بدانند توسعه و تعمیم ورزش مدارس با توسعه و تعمیم های دیگر منقوش در ذهنشان متفاوت است و عملکرد ورزشی شان را در جهت بهر وری بهتر از زنگ ورزش فراهم آورند.

یافته های تحقیق حاضر با پژوهش های عباس زاده (۳۱)، تابش (۱۷)، صافی (۳۲)، گائینی و حمایت طلب (۲۷)، بهرام و شفیق زاده (۱۶)، محمدی (۱۹)، مرادی و احسانی (۳۰)، همسو و با یافته های ضرابیان (۲۸)، ناهمسو می باشد. از مهم ترین دلایل ناهمسویی پژوهش حاضر با یافته های ضرابیان (۲۸)، احتمالاً جامعه متفاوت دو پژوهش (جامعه پژوهش ضرابیان مدیران مدارس راهنمایی شهر تهران) می باشد.

منابع و مراجع

- [۱] سند راهبردی نظام جامع تربیت بدنی و ورزش کشور، (۱۳۸۲)، پایگاه مجلات تخصصی نور، نورمگس، ۳ آبان، شماره ۳۹ صفحات ۱۴، ۱۳.
- [۲] مؤذنی، حسنعلی (۱۳۹۱). ارتباط دلبستگی شغلی و تعهد سازمانی در بین دبیران تربیت بدنی مرد دوره متوسطه شهر تهران، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی کرمان.
- [3] F. Lauermann, S.A. Karabenick , (2013).The meaning and measure of teachers' sense of responsibility for educational Outcomes Fani Lauermann, Stuart A. Karabenick, Teaching and Teacher Education 30, 13-26.
- [4] Mergler, A. S, (2007) Relationships between personal responsibility, emotional intelligence and self steem in adolescents and young adults .The Australian Educational and Developmental Psychologist ,Vol.24, no.1, pp : 5-18.
- [۵] نریمانی، محمد؛ صادقیه اهری، سعید؛ اسماعیلی نژاد، علی؛ سلیمانی، اسماعیل (۱۳۹۴). مقایسه نوع دوستی، حس همدلی و مسئولیت پذیری اجتماعی در افراد داوطلب و غیرداوطلب اهدای خون، مقاله پژوهشی، دوره ۱۰، شماره ۲.
- [۶] وندل، آویل؛ صنعتی منفرد، شمس (۱۳۸۶). ایجاد افزایش انگیزشی در زنگ ورزش: روان شناسی برای معلمان ورزش، رشد آموزش تربیت بدنی، شماره ۲۵.
- [7] Allen, A. Mintrom, Michael. (2010). Responsibility and School Governance, Educational Policy originally published online.
- [۸] طالبی، ابوتراب؛ خوشبین، یوسف (۱۳۹۱). مسئولیت پذیری اجتماعی جوانان. فصلنامه علوم اجتماعی، شماره ۵۹، ص: ۲۴۵-۲۱۳.
- [۹] مهدی زاده اصل، نسرین (۱۳۹۷). بررسی رابطه توجه به مسئولیت اجتماعی و عملکرد بازاریابی شرکت ها، دانشکده مدیریت، مؤسسه الغدیر تبریز.
- [۱۰] برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران، شورای عالی آموزش و پرورش، آذرماه ۱۳۹۰.
- [۱۱] سبحانی نژاد، مهدی؛ آب نیکی، زهرا (۱۳۹۱). بررسی میزان توجه به مولفه های مسئولیت پذیری اجتماعی در برنامه درسی دوره متوسطه نظری در سال ۱۳۸۹-۱۳۹۰. اندیشه های نوین تربیتی، دوره ۸، شماره ۱.
- [۱۲] سروش، مریم (۱۳۹۱). احساس مسئولیت فردی و اجتماعی، دیگر خواهی و اعتماد اجتماعی مطالعه نوجوانان شیراز. جامعه شناسی کاربردی، سال بیست و سوم، شماره دوم.
- [۱۳] صنوبر، ناصر؛ حیدریان، بهنام (۱۳۹۱). شناسایی و اولویت بندی عوامل مؤثر بر مسئولیت پذیری شرکت ها در ایران، فصلنامه جامعه شناسی اقتصادی و توسعه، شماره اول، صفحات ۸۹-۷۱.
- [۱۴] علیزاده، حمید. خباز، محمود. دلاور، علی. ابراهیمی قوام، صغری. رستمی، رضا. بهجتی، زهرا (۱۳۹۴). " تأثیر برنامه آموزش علاقه اجتماعی بر ارضای نیازهای بنیادین روان شناختی کودکان با اختلال نافرمانی مقابله ای. فصلنامه پژوهش های کاربردی روان شناختی. دوره ۶. ص ۱۵-۳۰.
- [۱۵] قاسمی، حمید؛ تجاری، فرشید؛ بروجردی علوی، مهدخت؛ امامی، حسین؛ امیری، مریم (۱۳۹۱). تحلیل محتوای دیدگاه های رؤسای سازمان تربیت بدنی درباره مؤلفه های ورزش از سال ۱۳۵۷ تا ۱۳۸۸، نشریه مدیریت ورزشی، شماره ۱۳، ص: ۱۵۲-۱۳۷.
- [۱۶] بهرام، عباس؛ شفیق زاده، محسن (۱۳۸۴). رابطه بین هدف گرایی و توانایی درک شده با انگیزش شرکت در فعالیت های بدنی و ورزشی دانش آموزان، نشریه علوم و حرکتی و ورزش، دوره اول، شماره ۶، ص: ۶۹-۵۳.
- [۱۷] تابش، محسن (۱۳۸۵). بررسی مسائل آموزشی و اجرایی تربیت بدنی از نظر مدیران و معلمان ورزش سه مقطع تحصیلی دختر و پسر در شهرستان فسا. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس تهران.
- [۱۸] گایینی، عباس علی؛ حمایت طلب، رسول (۱۳۸۰). مقایسه وضعیت آمادگی جسمانی دانش آموزان مقطع ابتدایی مدارس دارای معلم تربیت بدنی با مدارس فاقد معلم تربیت بدنی، نشریه حرکت، شماره ۱۵، ص: ۸۹-۹۹.
- [۱۹] محمدی، افسانه (۱۳۸۸). چگونه دانش آموزان دوره متوسطه را به درس تربیت بدنی علاقه مند کنیم؟، رشد آموزش تربیت بدنی، شماره ۳۳، ص: ۶۰-۶۴.

[۲۰] ضامن، لیلا (۱۳۸۹). انگیزه شرکت دانش آموزان در فعالیت های بدنی، رشد آموزش تربیت بدنی، شماره ۳۴، ص ۱۴-۱۷.

[21] Ennis, Catherin D. (1999) "Communicating the value of active, Healthy lifestyles to urban students", *Quest*, 51 (2), pp: 364-376.

[22] Sit. C, Lindner. K, (2005), Motivational orientations in youth sport participation: Using achievement goal theory and reversal theory, personality and individual differences, vol 38 no. 3, pp: 605-619.

[23] Linda Rikard, G. & Banville, Dominique, (2006), High school student attitudes about physical education. *Sport education and society*, vol 11 no. 4, pp: 385 – 400.

[۲۴] حلم سرشت، پرپوش؛ دل پیشه، اسماعیل (۱۳۹۱). ارتقای بهداشت و سلامت دانش آموزان با ساماندهی ورزش در مدارس. نشریه پیوند، شماره ۲۷۱، ص: ۶۶-۶۰.

[۲۵] حلاجی، محسن؛ دامرودی، حمید (۱۳۸۷). فلسفه ای برای ورزش. نشریه رشد آموزش تربیت بدنی، شماره ۲۸، ص: ۳۲-۳۵.

[۲۶] مسیبه، فتح الله (۱۳۸۰). وظایف و تدابیر آموزش معلمان ورزش، رشد آموزش تربیت بدنی، شماره ۵، ص: ۳۲-۳۵.

[۲۷] گایینی، عباس علی (۱۳۸۳). ضرورت پژوهش در استعدادیابی، رشد آموزش تربیت بدنی، شماره ۱۲، ص: ۳۸-۴۱.

[۲۸] ضرابیان، فروزان (۱۳۸۴). عوامل مؤثر بر توسعه درس تربیت بدنی در مدارس راهنمایی تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد. تهران؛ دانشگاه پیام نور تهران.

[۲۹] حلاجی، محسن؛ دامرودی، حمید (۱۳۹۴). فلسفه ای برای ورزش. نشریه رشد آموزش تربیت بدنی، شماره ۳۴، ص: ۲۵-۳۹.

[۳۰] مرادی، حدیث؛ احسانی، محمد (۱۳۹۱). مشارکت ورزشی دانش آموزان در مدارس، نشریه رشد آموزش تربیت بدنی، شماره ۳، ص: ۵۱-۵۵.

[۳۱] عباس زاده، سید میرمحمد (۱۳۷۴). نگرش معلمان پیمانی نسبت به کنترل دانش آموزان در مقایسه با معلمان با تجربه، شماره ۱۳ و ۱۴، ص: ۱۵۶-۱۳۹.

[۳۲] صافی، احمد (۱۳۸۹). معلم خوب از نگاه دانش آموزان، نشریه علوم تربیتی پیوند، شماره ۳۶۶-۳۶۷، ص: ۲۶-۲۲.